

ת"פ 59362/11/16 - מדינת ישראל נגד יוסף חן, מרי חן

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 59362-11-16 מדינת ישראל נ' חן ואח'
תיק חיצוני: 2522/2013

בפני	כבוד השופט עמי קובו
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	1. יוסף חן 2. מרי חן
	ב"כ המאשימה - עו"ד נטלי חגי
	ב"כ נאשם 1 - עו"ד עדי ברקאי
	ב"כ נאשמת 2 - עו"ד מרי גונטר

החלטה

רקע

1. בקשה להפרדת המשפט בעניינם של נאשם 1 (להלן: "**הנאשם**") ונאשמת 2 (להלן: "**הנאשמת**") בשל היותם בני זוג נשואים וזאת מכוח הוראות סעיף 88 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, ולאור הוראת סעיף 3 לפקודת הראיות [נוסח משולב], תשל"א-1971.
2. כתב האישום מייחס לשני הנאשמים עבירות של ניסיון לקבל דבר במרמה, עבירה לפי סעיף 415 סיפא בצרף סעיף 25 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "**החוק**"); קבלת דבר במרמה לפי סעיף 415 רישא לחוק; זיוף בכוונה לקבל באמצעות דבר בנסיבות מחמירות לפי סעיף 418 סיפא לחוק; שימוש במסמך מזויף לפי סעיף 420 וסעיף 418 סיפא לחוק; בידוי ראיה, עבירה לפי סעיף 238 לחוק. לנאשם יוחסו בנוסף עבירות של הימנעות לעזור בגילוי נכס, עבירה לפי סעיף 214 לפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], תש"ם-1980 (להלן: "**הפקודה**") והעלמת נכסים והשמטה, עבירה לפי סעיף 216 (4)+(6) לפקודה.

טיעוני הצדדים

3. לטענת ב"כ הנאשם, עו"ד עדי ברקאי, ניהול המשפט במשותף יפגע שלא כדין בזכותם של הנאשמים להעיד להגנתם במסגרת ההליך, כך שכל דבר שתעיד הנאשמת להגנתה ישליך בהכרח על עניינו של הנאשם ולהיפך. בחירותו של מי מהנאשמים להעיד להגנתו תהווה הלכה למעשה, החלטה להעיד נגד בן זוגו ותסתור באופן מפורש את כוונת המחוקק בחוקקו את סעיף 3 לפקודת הראיות. במצב דברים זה, מהווה העמדתם לדין יחדיו משום "עקיפה" של הוראת סעיף 3 לפקודת הראיות באופן שמהווה קיפוח של הגנת הנאשם ומצדיק הפרדת כתב האישום בעניינם. המחוקק מעדיף את תקינות היחסים בתוך התא המשפחתי על פני הרשעת נאשמים, ובמצב שבו ניתן לפתור את הבעיה לחלוטין על ידי הפרדת משפטם של

הנאשמים, ראוי לעשות כן.

ב"כ הנאשם אף התנגד לאפשרות של הפרדת המשפטים והותרתם בפני אותו מותב וזאת מכיוון שהמעשים המיוחסים לנאשמים מעורבים ומעורבבים זה בזה וכפועל יוצא מכך, כך גם עדויותיהם לגבי המעשים האמורים. במצב דברים זה, הותרת שני המשפטים בפני אותו מותב, תביא לכך שהעדתם של מי מהם, תגרום לכך שיגיעו לאוזניו של בית המשפט עדויות אסורות. לטענת ב"כ הנאשם קיים חשש שבית המשפט יושפע מעדויות בלתי קבילות אלה.

4. ב"כ נאשמת, עו"ד מרי גונטר, הצטרפה לבקשה להפרדת המשפט, אך הסכימה להותרת שני המשפטים, ככל שיופרדו, בפני אותו מותב. ב"כ הנאשמת טענה כי בהינתן המאפיינים הייחודיים של מערכת היחסים הזוגית, בהתחשב בקווי אישיותה של הנאשמת והשפעותיהם על יחסיה עם הנאשם, וכן בשל המרקם הראייתי וקווי ההגנה של השניים, הותרת הנאשמים בכתב אישום אחד, תוריד לטמיון את ההגנה המוקנית לנאשמת, בכל הנוגע להעדתם של בני הזוג האחד כנגד השני. זאת בפרט לאור מורכבות מערכת היחסים הזוגית אשר לאורך השנים ידעה משברים רבים שלהם השלכות על הקשר ועל פערי הכוחות ביניהם. מורכבות זו מחריפה לאור לקויותיה של הנאשמת. קיים חשש של ממש לקיפוח הגנתה של הנאשמת ולעיוות דין העלול להיגרם לה. ליבת המחלוקת, בכל הנוגע לעניינה של הנאשמת, היא מודעותה למצבו המשפטי של הנאשם בתיק הפש"ר, הבנתה את המצב המשפטי באשר למכירת הדירה ומידת השתתפותה בהתקשרות עם המתלוננים בתיק זה. במצב המשפטי הנוכחי קיים ניגוד עניינים מובנה ומהותי בין הנאשמים, החשש להפללת בן הזוג יגרום לנאשמת להימנע ממסירת מידע חיוני, להימנע מהפניית שאלות רלוונטיות לעדי התביעה ומהעלאת טענות משפטיות חיוניות. ביתר שאת, עלולה הנאשמת להימנע ממסירת עדות אפקטיבית במסגרת פרשת ההגנה, כשהיא עלולה להעדיף את הגנתו של הנאשם על פני הגנתה שלה.

5. ב"כ המאשימה, עו"ד נטלי חגי, התנגדה להפרדת הדיון והצהירה כי לא יעשה כל שימוש בעדות של מי מהנאשמים לחובת השני. לשיטתה משהצהירה כך, אין עוד בסיס לבקשת הנאשמים.

דין

6. לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים, סבורני כי יש לקבל את בקשת הנאשמים להפרדת משפטם, ואולם לנוכח הסכמת ב"כ הנאשמת להותרת שני המשפטים בפני אותו מותב, יש להותיר את שני המשפטים בפני אותו מותב. שני המשפטים יופרדו בתום פרשת התביעה, וזאת כדי לאפשר לנאשמים להעיד בשני משפטים שונים, ומבלי שעדותו של נאשם אחד תהיה חלק מההליך בעניינו של האחר. פרשת ההגנה במשפטו של הנאשם תתנהל ראשונה, ורק לאחר הכרעת הדין בעניינו, תישמע עדות הנאשמת. בנסיבות אלה, יוסר החשש שהביע ב"כ הנאשם, בדבר השפעה של עדות בלתי קבילה על בית המשפט, ויוסר החשש שהביעה הנאשמת שמא עדותה תפליל את הנאשם.

7. סעיפים 87-89 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 מסדירים את נושא צירוף אישומים והפרדת משפט כך:

"87. מותר להאשים בכתב אישום אחד כמה נאשמים אם כל אחד מהם היה צד לעבירות שבכתב האישום או לאחת מהן, בין כשותף ובין בדרך אחרת, או אם האישום הוא בשל סדרת מעשים הקשורים זה לזה שהם מהווים פרשה אחת; אולם אין באי-צירופו של צד אחד לעבירה

מניעה לשפיטתו של צד אחר.

88. בית המשפט רשאי, בכל שלב שלפני הכרעת הדין, לצוות על הפרדת המשפט באישום פלוני שנכלל בכתב האישום, או על הפרדת משפטו של נאשם פלוני שהואשם עם אחרים.

89. ניתן צו להפרדת המשפט, יוגש כתב אישום אחר בשל האישום שהמשפט עליו הופרד או נגד הנאשם שמשפטו הופרד; ורשאי בית המשפט, אם הוא סבור שלא יגרם על-ידי עיוות-דין, להמשיך במשפט שהופרד מן השלב שאליו הגיע לפני ההפרדה".

8. סעיף 3 לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971 קובע:

"3. במשפט פלילי אין בן זוג כשר להעיד לחובת בן זוגו, ואין כופים אותו להעיד חובת אדם המואשם יחד עם בן זוגו בכתב אישום אחד".

9. צירוף נאשמים לכתב אישום אחד בהתקיים התנאים הקבועים בסעיף 87 לחסד"פ הוא "דרך המלך" המיועדת להגשים שתי תכליות עיקריות: יעילות דיונית וצדק מהותי המושג בהערכה אחידה של מהימנות עדים ואפשרות לקבוע מדרג ענישה על פי חלקו של כל נאשם, ככל שיורשע. עם זאת, נקבע כי יתכנו מקרים שבהם צירוף נאשמים שאינם כשרים להעיד זה כנגד זה ובנסיבות בהן אי רצון של האחד למסור דברים אשר יש בהם לתפיסתו, כדי להפליל את האחר, יקפח את הגנתו של אחד מהם. נסיבות אלה מהוות שיקול להפרדת המשפט והן נשקלות ומאוזנות עם השיקולים האחרים התומכים באי הפרדתו. לשם כך, בין השאר, ניתנה לבית המשפט הסמכות להחליט בכל שלב משלבי הדיון שלפני הכרעת הדין על הפרדת המשפטו של נאשם פלוני שהואשם ביחד עם אחרים (ראו בג"צ 4451/04 **קסטוריאנו נ' כבוד השופטת ח.כוחן** (16.6.04) (להלן "בג"צ קסטוריאנו")).

10. יפים לעניין זה דברי כב' השופטת ד' ברק ארז בבג"צ 8832/16 **יוסיבוף נ' שופטת בית משפט המחוזי בתל אביב-יפו** (11.12.16):

"כאשר מצרפים בני זוג לכדי כתב אישום אחד אכן יש לבחון שמא הדבר עלול לפגום בהגנתם בצורה המיטבית. את הפגיעה האפשרית יש כמובן לשקול אל מול הכלל המשפטי לפיו "דרך המלך" לניהול הליך פלילי היא צירוף נאשמים קשורים בכתב אישום אחד. ההצדקות העומדות בבסיסו של כלל זה הן החתירה ליעילות דיונית, הימנעות מהכרעות סותרות, החשש מהשחתת זמנו של בית המשפט והחתירה לשוויון בין נאשמים באותה פרשה, ככל שההליך יסתיים בהרשעה".

וראו גם החלטת כב' השופט ח' כבוב בת"פ (מח' ת"א) 8256-05-11 **קדץ נ' מדינת ישראל** (14.11.11).

מהכלל אל הפרט

11. כאמור, "דרך המלך" בברור אישומים המהווים "פרשה אחת" הנה במאוחד. במקרה דנן, קיים קשר הדוק בין האישומים והם מהווים פרשה אחת.

12. כאשר מצרפים בני זוג לכתב אישום אחד, אכן יש לבחון שמא הדבר עלול לפגום בהגנתם בצורה מיטבית. את הפגיעה האפשרית יש כמובן לשקול מול הכלל המשפטי לפיו "דרך המלך" לניהול הליך פלילי היא צירוף נאשמים קשורים בכתב אישום אחד. ההצדקות העומדות בבסיסו של כלל זה הן, כאמור לעיל, החתירה ליעילות דיונית, הימנעות מהכרעות סותרות, החשש מהשחתת זמנו של בית המשפט והחתירה לשוויון בין נאשמים באותה פרשה (עניין יוסיבוף לעיל).

עמוד 3

13. במקרה דנן, טענת הנאשמים היא כי עדותם תיפגע, מעצם חששם לפגיעה באחר ולפגיעה בתא המשפחתי, באופן שימנע מתן עדות כנה וחופשית ויאפשר למעשה עקיפת האיסור לעדות כנגד בן זוג. במקרה של טענה לפגיעה בהגנה ולעיוות הדין, על הנאשמים, בני זוג המבקשים הפרדתם זה מזה מחמת קיפוח הגנתם, להניח תשתית ראייתית ממשית וקונקרטית לעיוות דין שיגרם להם אם ימשיך הדיון בכתב האישום המצורף במאוחד (ת"פ (מח' ת"א) 8256-05-11 **מדינת ישראל נ' קדץ** (14.11.11)). במקרה דנן, לאחר שבחנתי את הטענות ואת ההלכה הפסוקה, הגעתי למסקנה שלא הונחה תשתית ראייתית המצדיקה את הפרדת הנאשמים, והטענה כי עדותם של הנאשמים תהווה פגיעה בתא המשפחתי ותוביל להימנעות ממתן עדות מלאה להגנתם, לא בוססה דיה באופן שתהווה שיקול נגד לשיקולי צדק ויעילות.

14. עם זאת, בשל הספק העולה בדבר השפעת המשפט המשותף על יכולתם של הנאשמים לנהל הגנתם בצורה מיטבית בשלב שבו יידרשו להעיד, סבורני כי הפרדת המשפט בשלב פרשת ההגנה, תוך הותרת שני המשפטים בפני אותו מותב, כפי שהסכימה ב"כ הנאשמת, יהיה בו כדי לאזן בין הצורך ליעילות דיונית לבין הצורך למנוע עיוות דין לנאשמים. כך לא יהיה צורך לשמוע פעמיים את עדויות התביעה, ולא יהיה חשש לקביעת ממצאי מהימנות סותרים בנוגע לעדי התביעה. ניהול ההליך בעניינו של הנאשם תחילה עד למתן הכרעת הדין בטרם תישמע עדות הנאשמת, יסיר גם כל חשש שהעלה ב"כ הנאשם בדבר השפעה של ראיות בלתי קבילות על בית המשפט בהכרעת דינו של הנאשם, וכן ימנע מהנאשמת כל חשש שמא עדותה תשמש לחובת הנאשם.

סוף דבר

15. לאור כל האמור לעיל, אני קובע כי בתום פרשת התביעה יופרדו המשפטים. שני המשפטים יתנהלו בפני אותו מותב. פרשת ההגנה של הנאשם תתנהל ראשונה, לאחריה תינתן הכרעת הדין, ורק לאחר מכן תתנהל פרשת ההגנה של הנאשמת.

מזכירות בית המשפט תמציא את ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, כ"ד כסלו תשע"ט, 02 דצמבר 2018, בהעדר הצדדים.